

HANGON KAUPUNKI HANGÖ STAD

Anvisningar om byggsätt Mannerheimvägen 10,12,14
10.04.2025

Innehållsförteckning

1. Allmän beskrivning.....	3
2. Område där miljön bevaras	4
3. Skyddade byggnader	5
sr -8	5
4. Byggnadens typiska karaktärsdrag på området; Mannerheimvägen 12	6
5. Avlägsnad sr-beteckning; Chaufförsbostadens typiska drag; Mannerheimvägen 12, ekonomibyggnad	12
6. Anvisning om byggsätt gällande fastigheten 78-10-1004-3, nybyggande, reparationer och utvidgning, på adressen Mannerheimvägen 12	14
7. Byggnadernas typiska drag på området Mannerheimvägen 14.....	17
8. Anvisningar om byggsätt gällande fastigheten, 78-10-1004-4. Nybyggande, reparationer och utvidgning på adressen Mannerheimvägen 14	19
9. Pumpstationsbyggnadens typiska drag	20
10. Stadens tekniska ekonomibyggnaders nybyggande, reparationer och utvidgning	21
11. Rakennusten tyyppilliset piirteet kiinteistöllä 78-10-1004-2, osoitteessa Mannerheimintie 10	22
12. Anvisningar om byggsätt gällande fastigheten, 78-10-1004-4. Nybyggande, reparationer och utvidgning på adressen Mannerheimvägen 14	23
13. Gårdarna på planområdet, som gäller fastigheterna 78-10-1004-2, 1004-3 ja 1004-4 samt en del av fastigheten 78-408-8-8	24
14. HINKU – mot en kolneutral kommun.....	25
15. Vegetationskartläggning	26
16. Källor.....	28

1. Allmän beskrivning

Området

Planområdet ligger i stadsdel 10, ca 1,5 km öster om Hangö centrum och är en del av villastadsområdet i Hangös östra Badhuspark. Området omfattar fastigheterna 78-10-1004-2, 78-10-1004-3 och 78-10-1004-4 på den södra sidan av Mannerheimvägen samt parkområdena mellan vägen och dessa fastigheter, dvs. en del av fastigheten 78-408-8-8. Områdets yta är cirka 0,87 ha.

Området är en del av det kulturhistoriskt värdefulla gamla badhusparkområdet i Hangö. Området ingår i RKY 2009-området och är viktigt för bevarandet av kulturmiljön och landskapet och är nationellt betydande. Området kring den östra Badhusparken kännetecknas av ett dekorativt, fritidsinriktat byggnadsbestånd, huvudsakligen från 1800-talet eller början av 1900-talet. Stilen på byggnadsbeståndet i den gamla badhusparken representerar huvudsakligen schweizisk och nordisk snickartradition och jugendstil. Utöver skyddade byggnader är området rikt på kulturväxtlighet. Området ligger intill rekreationsområdet Hangö Kolavikens strand. Av planområdets fastigheter har 78-01-1004-4 anslutits som en del av den nationella stadsparkens område.

Den äldsta och mest byggnadshistoriskt värdefulla byggnaden på planområdet är den skyddade Villa Frenckell, planerad av arkitekt Carl Theodor Höijer på 1800-talet. På gården finns därtill en gammal chaufförsbostad, som är en sidobyggnad ritad i början av 1900-talet av byggmästare A. Welander. Utöver det gamla byggnadsbeståndet finns på tomten skikt av fritidsbostäder från olika tidsperioder, såsom en sommarbostad från 50-talet och den moderna huvudbyggnaden från det senaste decenniet med sina gårdsbyggnader och skyddstak. 50-talsbyggnaden är funktionalistisk och speglar tidsepokens stildrag. Byggnadsmaterial har använts sparsamt och formgivningen är rationalistisk till sin karaktär. En helhet bestående av byggnader från det senaste decenniet dominerar platsen och är stor i volym. Stilen är konsekvent vad gäller färg och formgivning. Ett karaktäristiskt drag för byggnadsbeståndet är att bostadsbyggnadernas placering på tomterna ligger på strandens sida av området och att de södra fasaderna nästan ligger i linje med varandra. Området är rikt på gammal kulturvegetation.

Detaljplana

I detaljplanen av den 10.04.2025 har man löst användningen av parkområdena mellan vägen och tomterna och behovet av att skydda den gamla chaufförsbostaden. Planen avgör också placeringen av nya byggnader på bostadsområdena. Utgångspunkten är att genom planläggningen bevara den kulturhistoriska miljön i området. En byggnadshistorisk undersökning har utförts för detaljplanen och kulturvegetationen har kartlagts på plats.

Byggsättsanvisningarnas betydelse

Anvisningarna om byggsätt kompletterar detaljplanekartan daterad 10.04.2025. I direktiven har för området typiska byggnadsdrag sammanställts för att underlätta renoveringsbyggnande samt givits anvisningar om för området lämpliga nybyggnationslösningar. Målsättningen med anvisningarna om byggsätt är att skapa ett dragskraftigt, utvändigt snyggt och trivsamt område och att bevara områdets byggnadshistoriska värden. Planändringen respekterar de gamla och friskt bevarade byggnaderna och den kulturella vegetationen. Byggnandet styrs på det kulturhistoriskt värdefulla området med hänsyn till den nuvarande miljön och med respekt för arkitekturens kulturarv. I detaljplaneändringen förespråkas ekologiska lösningar och en byggnadsstil som återställer och tillämpar platsens byggnadskulturs historiska stilistiska drag.

2. Område där miljön bevaras

/s

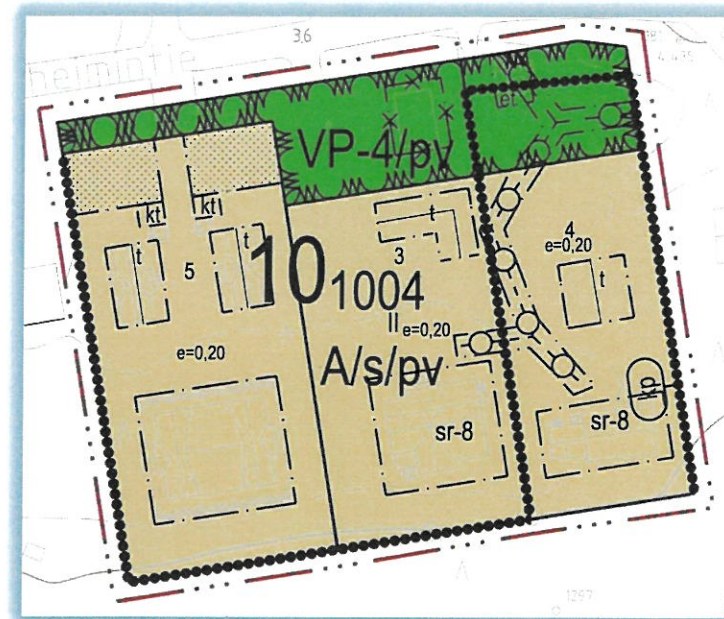
Område där miljön ska bevaras.

Beteckningen har fogats till den egentliga användningsändamålsbeteckningen för området för att visa att målet är att bevara byggnaderna och den övriga miljön. De byggnader i området som bestämmelsen riktar sig till är den gamla sommarvillans huvudbyggnad vid Mannerheimvägen 12, som ingår i villastaden Hangö Östra Badhuspark, och huvudbyggnaden på Mannerheimvägen 14, som är från 1950-talet som byggts enligt funktionalismens principer.

De byggnadshistoriskt intressanta byggnaderna är skyddade genom (sr-8) objektsbeteckningar i planen daterad 10.04.2025. Planen föreskriver att byggnader och konstruktioner kan placeras på A/s/pv-området inom gränserna för byggytorna. Byggmassorna följer tomternas effektivitetsfaktor $e=0,20$. Det maximala våningstalet för byggnader är i den nuvarande planen fastställt till maximalt 2 våningar. Planen förpliktar till att särskild vikt fästes vid att anpassa byggandet på planområdet till stadsbilden och landskapet. Detta gäller såväl byggnadernas fasaders material, proportioner och färgsättning som det sätt på vilket byggnader och konstruktioner anpassas till terrängen. Dessutom föreskriver den nuvarande planen att man vid byggande på planområdet bör sträva efter att bevara områdets kulturvärde.

Innan byggnadsinspektionen ger tillstånd till reparation eller ändring av byggnader eller konstruktioner för de objekt som omfattas av sr-bestämmelserna bör den begära ett utlåtande från museimyndigheten, ifall åtgärden inte är ringa.

På ett område vidsträcktare än själva planområdet kännetecknas omgivningen i Hangös gamla badhuspark av följande drag: det gamla byggnadsbeståndet ligger på ett relativt omfattande område nära havsstranden. De gamla villabyggnaderna bildar ett nätverk vars byggnadsbestånd är från samma tidsperiod. Villastadens gamla värdeobjekt ligger till största delen inom gångavstånd från varandra och dess struktur påminner snarare om en trädgårdsstad vars struktur inte är särskilt kompakt. Villaområdet och dess tomter är glest bebyggda och villorna står tydligt åtskilda från varandra. Kännetecknande för miljön i villastaden är en historisk skiktning vars struktur speglar olika tidsperioder. Villastaden kännetecknas inte av slutna gårdsområden eller av att gatorna är strikt avgränsade mot byggnaderna. Byggnaderna framträder som enskilda gestalter i landskapet. Gatumiljön präglas av sporadiska utsikter mot havet, parkzoner och en blandning av olika tidsperioder i byggnadsbeståndet. Spår av kriget, det utmanande geografiska läget och de svåra klimatförhållandena återspeglas i landskapet så att en del av villorna har förstörts, och att det mellan de kvarvarande villorna byggts nyare sommarresidens och privata byggnader i året runt-bruk. Mellan badhusstadens villabyggnader finns rikligt med exempel från andra tidsperioder, såsom byggnader från 50-talet och 70-talet och ännu nyare. Villastadens karaktär är ställvis rätt brokig.

3. Skyddade byggnader

sr -8

Byggnad som ska skyddas.

Beteckningen anger att byggnaden eller en del av byggnaden inte får rivas och att dess skyddsvärden inte får försvagas i samband med renoverings- eller ändringsarbeten.

Inom detaljplaneområdet finns två skyddade byggnader som finns på fastigheterna 78-10-1004-3 (Mannerheimvägen 12) och 78-10-1004-4 (Mannerheimvägen 14). Byggnaden på Mannerheimvägen 12 är Villa Frenckell, en trävilla från 1800-talet i den gamla villastaden. Villan presenteras på de två fotografierna till vänster om texten. Byggnaden på adressen Mannerheimvägen 14 är också skyddad, den har uppförts enligt funktionalismens principer. Den har en ljusgrå rappad huvuddel och en siddel fodrad med nästan svarttonade träbräder. Byggnaden i fråga visas på de tre bilderna till höger om bildtexten.

Västra Nylands museum ansvarar i samarbete med andra myndigheter och aktörer för att skydda och vårda den byggda kulturmiljön inom sitt område. Museet ger råd om reparation och underhåll av byggnader och om bidrag för vård av det byggnadsarvet samt styr och övervakar användningen av bidragen.

Bidrag för restaurering av byggnader och kulturmiljöobjekt kan sökas hos Museiverket och bidrag för vård av det byggnadsarvet hos NTM-centralen.

Läs mer: <https://raseborgsmuseum.fi/ansvarsmuseum/byggd-kulturmiljo>

4. Byggnadens typiska karaktärsdrag på området; Mannerheimvägen 12

Storlek och form

På området finns en gammal villa i 2 våningar, Villa Frenckell, som skyddas av planen. Den ifråga varande byggnaden är en av de mest kända gamla villabyggnaderna i Hangös östra Badhuspark och hör som en väsentlig del till RKY 2009-området. Byggnaden är planerad av arkitekt C. Theodor Höijer (se noggrannare uppgifter om byggnaden i den byggnadshistoriska utredningen för planändringsområdet Mannerheimvägen 10, 12, 14). Byggnaden är harmonisk i sin volym och unik i sin arkitektur. Den representerar C.T. Höijers senare arkitektoniska produktion och är välbevarad. Den senare utvidgningen planerades av Waldemar Aspelin, även han en välkänd arkitekt.

Villa Frenckell har en måttlig massa och volym och befinner sig på en synlig plats, nära Kolavikens badstrand, från vilken man har fin havsutsikt. Både de strukturella detaljerna och de estetiska fasadlösningarna på den gamla timmervillan har krävt mycket handarbete, och nyttjande av den lokala sågverksindustrins trähusproduktion.

Fasadernas dekorativa motiv använder sig i stor utsträckning av träornament, antingen svarvade eller skurna med en träindustrisåg. Villans arkitektur är dekorativ, med betoning på fritid, och den byggdes huvudsakligen år 1896. Ritningarna för tillbyggnaden på fasadens norra sida gjordes år 1913.

Byggnadens arkitektur representerar schweizisk-nordisk snickarstil. Den i fråga varande stilen ses också i andra motsvarande villor i Hangös östra Badhuspark, där dekorationen är rik på motiv och byggnadsmassorna diversifierade. På så sätt ingår Villa Frenckell som en del i badhustadens helhet, där den skapar platsens identitet. Förutom Villa Frenckells huvudstombyggnad har byggnadsmassan lättats upp och strukturerats, t.ex. med lättare flygeltillbyggnader, en veranda, farstukvistar, till och med en altan på verandan och en varierad takformgivning.

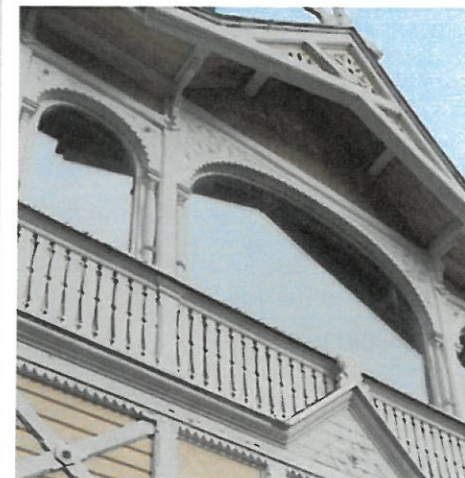
Brädfodring och detaljer

Fasadbeklädnaden är gjord av spontade träbräder. Villans byggnader har såväl vertikala, horisontella som diagonala brädfodringsytor, åtskilda från varandra med profilerade lister och rika dekorationer. Brädfodringens riktning och ornamentiken kring dem i byggnaden avviker i viss mån från Theodor Höijers ursprungliga fasadritning. Till största delen överensstämmer dock brädfodringen med ritningen. Beklädnaden är utförd på ett sådant sätt att det är vertikal brädfodring under fönstren, och horisontell fodring vid 1:a våningen. Vid mezzaninen, under takfoten, har fasaden både vertikal och sned spontad brädfodring. Takfotslinjen bryts av fönstren på 2. våningen, under vilka mezzaninen har spånformade fält. Samma spåndekoration finns också på fönsterkarmarnas speglade pilastrar.

Färgsättning

Villa Franckells nuvarande exteriöra färgsättning består huvudsakligen av ljusgula och brutna vita nyanser. Fasaden är rikt dekorerad med dekorationslister i vita nyanser. Fasadbeklädnaden är ljusgul. En akvarellmålning av fasaden från år 1986 gjord av Theodor Höijer, vars originalmålning finns vid byggnadsinspektionen i Hangö, visar att färgsättningen på målningen har laverats med en något annorlunda färgsättningsprincip. En del av dekorlisterna förefaller ha målats i en något mörkare nyans än brädfodringen, som ligger djupare. Det ser på målningen ut som om den djupare brädfodringen har lämnats obehandlad. Det är inte säkert känt om en del av dekorationerna ursprungligen varit målade med en träfärgad målning och huruvida brädfodringen i motsvarande en grad varit ljusare än dekorlisterna som visas på målningen. Precis som med de andra villorna i den östra badhusparken bedömer sakkunniga att färgsättningen med tiden kan ha förändrats från ursprungsversionen.

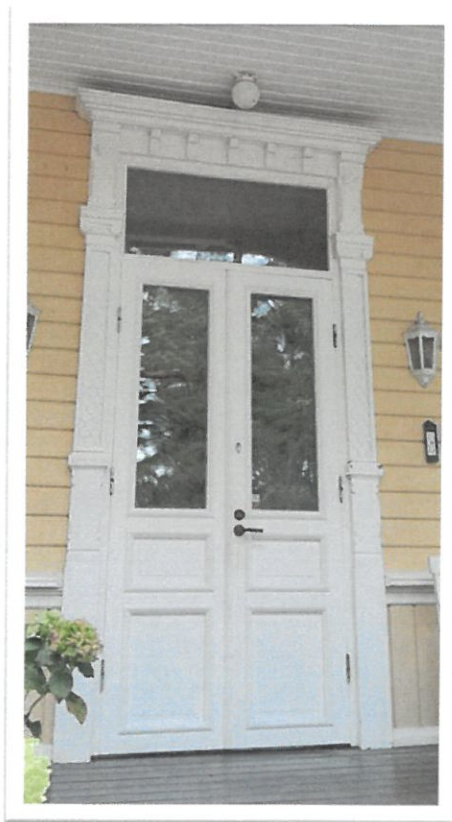
Taket

Villa Frenckell har en mångfacetterad takutformning. Det är av typen sadeltak med valmade kanter. Gaveln är tornartad och dess tak är format som ett tälttak. Takets form kompletteras av gaveldekorationer och ett takfönster. På taket till huvudmassan av byggnaden finns också flera små taklyktor, vars övre ände dekorerats med en metallknopp i samma färg som taket. Det finns också en liten takkupol på hörnpelaren till den sydvästra verandan. Taktäckningsmaterialet är maskinfalsad plåt. Falsade plåttak är ett takmaterial som är vanligt förekommande på hela planområdet. Nyansen på Villa Frenckells plåttak är för närvarande grön. Det finns ingen information om byggnadens ursprungliga takfärg. På Theodor Höijers ursprungliga målning framgår inte takets färgnyans.

Fönster och dörrar, Villa Frenckell

Fönsterstilen i Villa Frenckell följer formgivningsprinciperna för 1800-talets schweizisk-nordiska snickarstil. Alla fönster präglas av samma kännetecken: de är dekorativa och har en speciell form. Nästan alla fönster skiljer sig från varandra, med undantag för några få fönster. Alla fönster är varierade och det kan till och med finnas olika fönsterstilar på samma fasad. Villan har en mängd olika typer av fönsterrutsindelningsar, bland annat enlufts-fönster, trelufts-fönster med T-formade karmar, sexlufts-fönster och sjulufts-fönster. Fönstren är dekorerade med t.ex. konsoler upptill eller andra dekorativa motiv såsom en triangel i änden. På sidorna är fönstren dekorerade med ramverksprofiler eller ramlistor, ibland med mångformade mönster, t.ex. fjälltextur. Enstaka fönster har korta förlängningar av dekorationslisterna under fönstret i typisk jugendstil. Fönsterramarna är en del av fönsterkarmens struktur och delar in glaset i mindre delar. Träpanelen är ofta indelad i panelfält med olika riktning och deras gränssytor är ofta dekorerade med foderlistor.

Pelare, kolonner, konsoler och trappräcken, Villa Frenckell

De gamla pelarna och kolonnerna är antingen svarvade eller dekorativt snidade. Nedan visas fotografier med exempel på några av de svarvade och snidade pelarna på den sydvästra terrassen. En hörnstolpe förgrenar sig upptill i dekorativa konsoler som bär upp den lilla takkupolen på terrassen. Både huvudentrétrappan på norra sidan och terrasstrappan på södra sidan har svarvade träbollar som dekorativa knoppar på balustradens ändpelare.

Huvudtrappan, Villa Frenckell

Huvudtrappan är placerad i mitten av byggnaden, i en hall som fungerar som ett slags umgäengesutrymme. Hallen sträcker sig som ett galleri genom huset och är upplyst av ett takfönster ovanför huvudtrappan. Trappan slingrar sig längs väggarna i den centrala hallen. Trappan bärs upp av sirliga pelare som är dekorerade med träsnitt.

Växtlighet

Området är rikt på kulturväxtlighet. Den mest värdefulla delen är relaterad till gamla tallar, av vilka vissa också bär spår av krigshistoria. Kulturträdens lägen och skick har kartlagts på plats och en konditionskartläggning och karta baserad på empiriska observationer har upprättats och ingår i den sista delen av beskrivningen. Det finns också Rhododendronplanteringar på gården nära huv.

5. Avlägsnad sr-beteckning; Chaufförsbostadens typiska drag; Mannerheimvägen 12, ekonomibyggnad

Storlek och form

Chaufförsbostaden är en ekonomibyggnad i 1 våning med en kall vindsvåning. Byggnadens bottenplatta är rektangulär. Byggnadens första våning har en yta på cirka 54 m² (baserat på en uppskattning utifrån den ursprungliga bottenplanen). Byggnaden har även en övervåning som fungerar som förråd. I den ursprungliga bottenplanen fanns det ingen trappa till övervåningen. Chaufförsbostaden var ursprungligen ett par med huvudbyggnaden och representerade nästan samma arkitektoniska stil men var mer anspråkslös än huvudbyggnaden. När chaufförsbostaden stod klar betjänade den huvudbyggnadens funktioner och var underordnad den i storlek och formgivning.

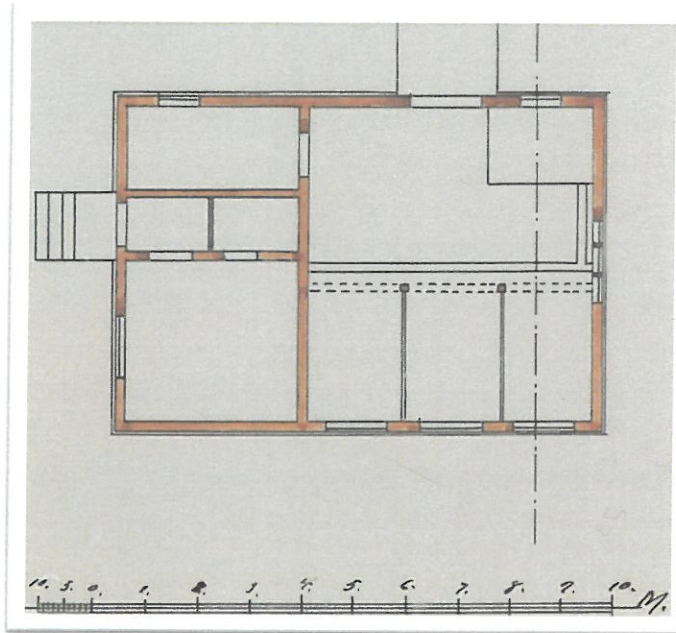
Färgsättning

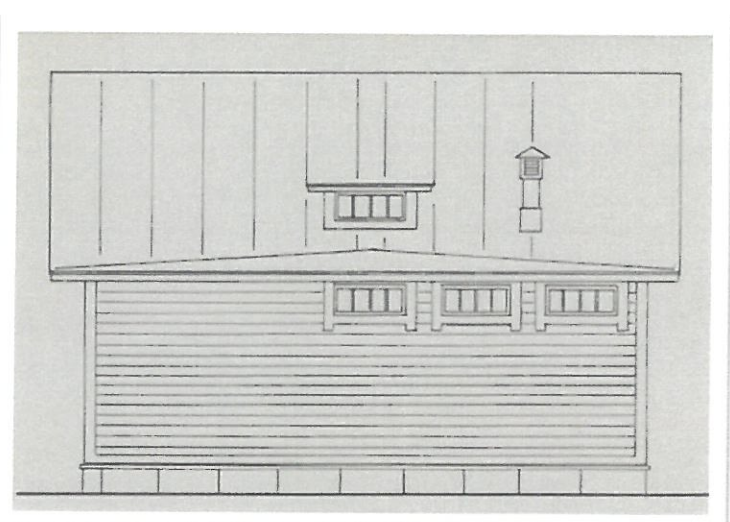
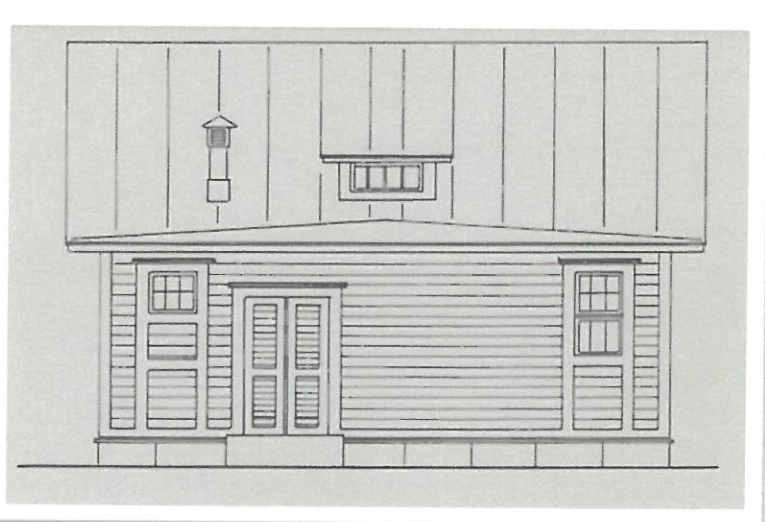
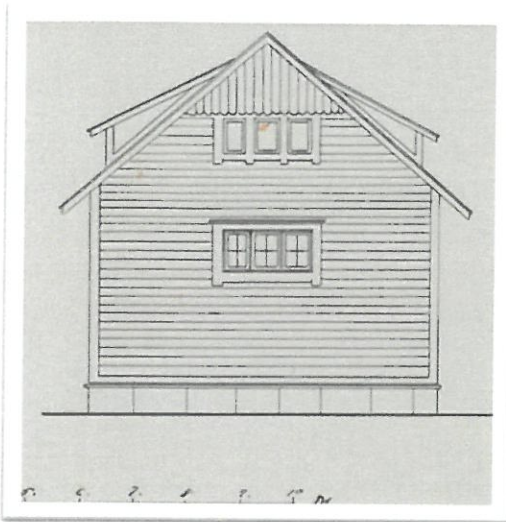
Chaufförsbostadens färgskala består för närvarande huvudsakligen av ljusgula och vita toner. Byggnadens foderbrädor är ljusgula. Hörn- och takfotsbrädor, fönster- och dörrkarmar samt foderlister är målade i en vit nyans. Typiskt är att fasadens färgsättning är behärskad och harmonisk.

Den nuvarande färgsättningen har förändrats över tid. Det är för närvarande inte känt vilken den ursprungliga färgsättningen på chaufförsbostaden var. Ett svartvitt fotografi i byggnadsinspektionens arkiv, taget år 1986, visar att fönstrens T-karmar då hade en mörkare nyans jämfört med nuläget. Även nyansen på dörrens sneddade brädfodring var annorlunda då än vad den är idag. Det är möjligt att nyansen på den tiden kunde ha varit en mörk träton, dvs. mörkbrun som nyansen på chaufförsbostadens pardörr idag. Fasaden på fotografiet avviker från den nuvarande genom att den sneddade brädfodringen på det gamla fotografiet har en mörk nyans, medan den nuvarande dörren är vit. Karmarna på de T-karmade fönstren hade enligt det svarvita fotografiet en mörk nyans. Idag är dessa T-karmar vita till färgen.

Fasadbeklädnad och detaljer

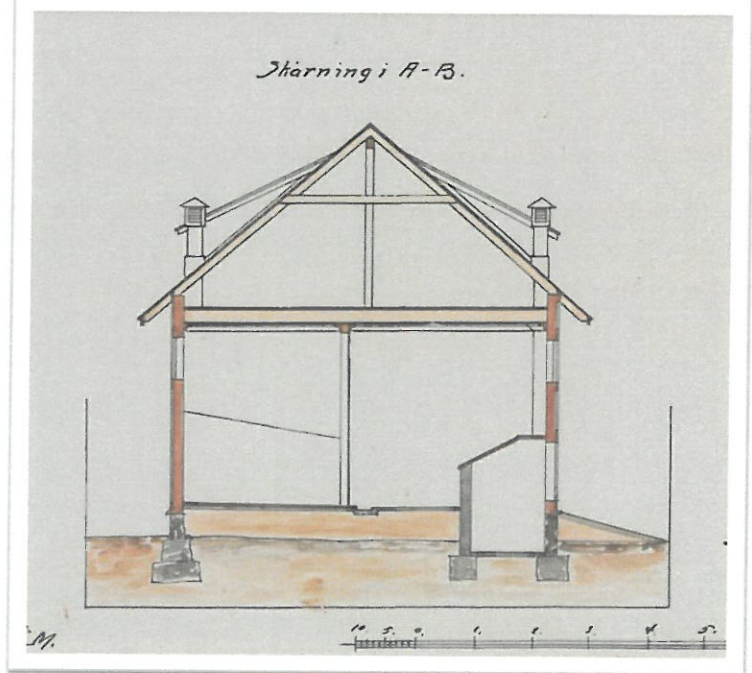
Fasadmaterialet består av målad brädfodring med sponter. Både stående och liggande brädfodring har använts i chaufförsbostaden. På norr- och söderfasaderna kombineras horisontell och vertikal brädfodring på samma fasad. I byggnadsinspektionens arkiv finns de ursprungliga fasaderna från tre riktningar. Den äldsta dokumentationen av den södra fasaden som finns är ett gammalt svartvitt fotografi som förekommer i en inventering från år 1986. Ovanför entrédörren till den södra gaveln fanns en ljuslykta, till skillnad från idag. Därtill saknas på det svartvita fotografiet av den södra fasaden den vita foderlisten mellan den 1. och vindsvåningen som tillkommit efter år 1986.

Tak

Chaufförshusets tak är ett sadeltak. Taket är byggt av ett allmänt använt takmaterial i området, nämligen ett maskinfalsat plåttak. Denna typ av tak har även använts på andra intilliggande byggnader. Taket på chaufförsbostaden är grönt. Takets lutningsvinkel är 1:1,2. De svartvita fotografierna nedan illustrerar taket på chaufförsbostaden. De svartvita fotografierna är en del av byggnadsinspektionens samling och användes som en del av objektsinventeringen som utfördes den 4.9.1986. De gamla byggnadsritningarna kommer också från byggnadsinspektionens arkiv. Sektionen visar takets struktur, stödet och formen på takfönstren. År 1986 hade byggnadens västra fasad ännu inga takrännor. Takfoten på chaufförsbostaden är öppen.

Fönstren och dörrarna i chaufförsbostaden

Chaufförsbostaden har influenser av jugendstil i utformningen av fönstren. Fönstren intill husets dörrar har T-karmar med en enhetlig glastruta upptill. De T-karmade fönstren har 2 glastrutor. Fönstren högre upp, vid vindens fasad, har tre karmar, med alla tre karmarna vertikalt riktade. På den norra fasaden är glaset i fönstret på 1:a våningen därtill uppdelat med mellanlägg i 12 glastrutor. Fönstrens och dörrarnas foderlister i chaufförsbostaden är rätt enkla. Motiv har använts sparsamt och med omdöme. För att vara en ekonomibyggnad har huset i fråga dock flera intressanta element.

Ett intressant dekorativt inslag är den sågtandade kant som bildas av ändarna på de vertikala foderbrädorna, som fungerar som ett dekorativt inslag på byggnadens gavlar högst upp vid de övre fönstren. Under denna sågtandade kant finns också en vit foderlist som löper längs hela byggnaden, från den ena takfoten till den andra. Denna detalj är placerad vid både den södra och den norra fasadens gavlar under takåsen. Enligt denna princip är träpanelen på södra och norra fasaden uppdelad i panelfält i olika riktningar, visuellt åtskilda av foderlister och den sågtandade kanten.

Dörren på den södra sidan är dekorerad med diagonal brädfodring som betonar det diagonala fönstret i dörren. De enskilda fönstren har för jugend typiska korta förlängningar av dekorlisterna under fönstret. Ovanför fönstren och dörrarna finns droppnäsor av trä i samma kulör som karmarna.

6. Anvisning om byggsätt gällande fastigheten 78-10-1004-3, nybyggande, reparationer och utvidgning, på adressen Mannerheimvägen 12

Villa Frenckells anvisning om byggsätt:

Villa Frenckell är en skyddad byggnad. Byggnadens exteriör får inte ändras. Underhåll och reparation av fasaden måste utföras på ett bevarande sätt. Åtgärder ska utföras på ett sätt som bevarar och underhåller de ursprungliga materialen och byggnadsdelarna, och reparationer ska ske med användning av de ursprungliga eller motsvarande material och byggnadsdelar. Det regionala ansvarsmuseet ska höras om reparationsarbeten ska göras i byggnaden.

Anvisning om byggsätt för nya ekonomibyggnader:

Det rekommenderas att ekonomibyggnader eller andra hjälpbyggnader som byggs på de nya riktgivande byggytorna på fastighetens 78-10-1004-3 (Mannerheimvägen 12) tomt anpassas till miljön, samt beaktar arkitekturen hos det befintliga byggnadsbeståndet i området och placeringen av kulturväxtligheten. Det rekommenderas i samband med nybyggnation av ekonomibyggnader på fastigheten 1004-3 att de uppförs i samma dimensioner som chaufförsbostaden. Därtill rekommenderas att ifråga varande ekonomibyggnader ska utföras i samma stil och lika stora som chaufförsbostaden. Nya ekonomibyggnader bör ha sadeltak med en lutningsvinkel på 1:1,2. Den nya byggnaden ska använda liknande byggnadsmaterial och samma för jugend typiska designstil.

Fönster ska i möjligaste mån placeras på samma platser och vara av samma storlek som på Welanders originalritningar från år 1914. Nya byggnader ska ha en fungerande avledning av regnvatten. Om byggnaden befinner sig i en annan riktning (väderstreck) i förhållande till chaufförsbostadens ursprungliga placering, kan riktningen avvika och till huset hörande komponenter, såsom dörrar och fönster, kan placeras annorlunda än i de ursprungliga planerna, dock så att ovanstående direktiv tillämpas till den del det är möjligt.

Färgsättning

I fråga om byggnadernas färgsättning bör man sträva efter att hålla sig möjligast nära de färger som är typiska för den östra Badhusparken, dvs. ljusa nyanser. Färgerna på gårdsbyggnaderna på Mannerheimvägen 12 ska väljas i harmoni med färgerna på huvudbyggnaden, Villa Frenckell. Nedan visas exempelmässigt ett urval av alternativa nyanser plockade från Uulas traditionsfärgkarta som lämpar sig väl för platsen. Av dessa nyanser kunde följande vara lämpliga för fasadbeklädnaden: 2009 Olki, 2012 Nauris och 3009 Koralli. Vi rekommenderar att man kontrollerar kulörerna på plats och vid behov gör t.ex. ljusare nyanser eller nyanser med en något ändrad värmeskala, beroende på fallet. Om fodret är ljusgult rekommenderas vitt för foderlisterna. Andra nyanspar eller uppsättningar av nyanser är också möjliga. Detta måste avtalas separat med byggnadsinspektionen. Färgen på foderbräderna i de olika fälten på samma fasad måste vara densamma, även om målningen utförs vid olika tidpunkter.

Beklädnad och detaljer

Nya byggnader rekommenderas att använda spontad träbeklädnad som fasadmateriäl. Fasadbeklädnadens riktning ska följa modellen för riktningen på chaufförsbostadens brädfodring i enlighet med de ursprungliga ritningarna. För fönsternas foderlister kan dock en enkel stil användas, t.ex. genom att listförlängningarna på sidokanterna komponeras i jugendstil, med korta stumpar som sträcker sig något förbi fönsterblecket eller i full längd ända till sockelkanten.

Tak

Taken på ekonomibyggnaderna på Mannerheimvägen 12 skall vara sadeltak. En lutningsvinkel på 1:1,2 grader rekommenderas. Det rekommenderade takmaterialet är falsad plåt, som är det vanligaste takmaterialet i området. Takets färg bör anpassas till takfärgen på de omgivande byggnaderna. I skrivande stund är färgen på taket på chaufförsbostaden grön. Det rekommenderas att samma takfärg används för nya gårdsbyggnader. Det rekommenderas att takfärgen anpassas till takfärgen på fastighetens huvudbyggnad.

Fönster

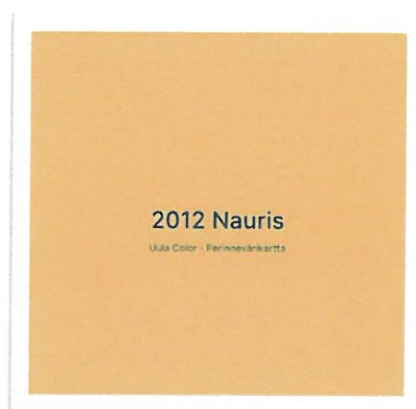
Det rekommenderas att fönster i nya gårdsbyggnader tillämpar fönsterstilar som är typiska för den gamla Badhusparkens område. Fönstren på 1. våningen rekommenderas ha T-karmar och vara placerade vertikalt. För gaveln mot Mannerheimvägen rekommenderas fönster som med karmar indelats i tre glASFält, med en bågindelning enligt de ursprungliga ritningarna, på ett sätt som följer de ursprungliga ritningarna. För hela byggnaden rekommenderas 3-glasfönster. På gårdssidan kan fönstren ha flera karmar, men det finns, hänvisande till fasadlösningen för den nuvarande chaufförsbostaden, inget behov av mellanliggande bågar. En lösning som helt och hållet följer ursprungsritningarna är också möjlig. Det rekommenderas att den yttersta ytan på fönsterglasen placeras så nära ytterväggens nivå som möjligt.

Skyddsbeteckningen för chaufförsbostaden anvisas i planen att avlägsnas från fastighetens 78-408-8-8 område. Skyddsbeteckningen för huvudbyggnaden på den befintliga fastigheten 78-10-1004-3, Mannerheimvägen 12, är fortfarande i kraft och dess kulturhistoriska värde är mycket betydande. Till fastighetens 78-10-1004-3 nya byggytor styrs byggande av sådana gårdsbyggnader som utvändigt bör utformas i jugendfasadstil från början av 1900-talet, i likhet med chaufförsbostaden, och vars arkitektoniska lösning så långt som möjligt tillämpar chaufförsbostadens ursprungliga formspråk.

Villa Frenckells huvudbyggnad bör bevaras med sådan noggrannhet att varje reparation av byggnaden förutsätter att de gamla strukturerna och materialen bevaras i sin helhet i enlighet med de ursprungliga ritningarna. I samband med reparationer rekommenderas att traditionella byggmetoder tillämpas.

Därtill rekommenderas att, förutom byggnadernas ursprungliga ritningar, uppgifter i den byggnadshistoriska utredningen för rekonstruering av gamla byggnader används som källa vid renoveringen. Vid reparation av det historiska byggnadsbeståndet rekommenderas att man använder så många ursprungliga färgnyanser som möjligt eller de ljusa toner som är typiska för Badhusparken. En testbaserad analys av färger är inte nödvändig, men rekommenderas som en metod med vars hjälp man kan utreda objektets ursprungliga färgnyanser. Vid val av färgtyp bör man prioritera linoljebaserade färger i likhet med de ursprungliga.

Nedan presenteras en möjlig färgpalett som tagits från bolagets Uula color Oy traditionskartas färgnyanspalett.

7. Byggnadernas typiska drag på området 78-10-1004-4, Mannerheimvägen 14

Storlek och form

På området finns ett 1,5-vånings egnahemshus med en lägre siddel med 1 våning. Byggnaden är skyddad i planen.

Färgsättning

Huvudbyggnaden på Mannerheimvägen 14 har en återhållsam färgsättning bestående av färger från naturmaterial. De färger som används på byggnadens fasader är följande: den större huvuddelen av byggnaden har en stenrappad yta som är ljusgrå i färgen. Färgpaletten berikas av de vertikala elementen i rött tegel på den södra fasaden av huvuddelen av byggnaden, i anslutning till fönsterraden. Den östra gaveln, som också har en ljusgrå stenrappad fasad, har också en vit, vågrät diagonal brädfodring ovanför fönsterburspråken. Byggnadens västra flygel, som är lägre och inrymmer bastu- och tvättutrymmen, har en fasad av nästan svart tonad vågrät diagonalt brädfodrad träpanel. Den mörka tonen i träpanelen på sidan av fasaden fungerar som kontrast mot den ljusa stenytan på huvuddelen. Taket har för närvarande en mellangrå färg. En skorsten i rött tegel är placerad i mitten av byggnaden, vid gränsen mellan huvud- och siddelarna, vilket ger rytmtätning åt byggnadens fasad.

Brädfodring, rappning och andra material och detaljer

Fasadmaterialen representerar principerna för byggande under knappa förhållanden. Materialen har använts sparsamt och man har valt långlivade naturmaterial till fasaden. Små berikande element är de vertikala ornamenten i rött tegel på den södra fasadens fönsterlinje. Reliefer med tegelstenar är placerade på sidokanten av varje fönster och skiljer fönstren från varandra. Samtidigt stöder de en liten plåtbeklädd takdel ovanför fönstren, som fungerar både som ett skuggande element för fönstren och som ett skydd mot regn. Eftersom fönstren vetter mot söder utsätts de veterligen för mer väderpåfrestningar än fönster som vetter åt andra håll.

Byggnaderna i området har både vertikala och horisontella fasadbeklädnader och även kombinationer av horisontella och vertikala fasadbeklädnader på samma fasad.

Metoden för installation av beklädnaden är diagonal brädfodring.

Tak

Byggnaden på fastigheten nummer 78-10-1004-4 har ett typiskt sadeltak. Det nuvarande takmaterialet är ett maskinellt falsat plåttak. Ifrågavarande tak finns på huvudbyggnadens högre volymdel samt på byggnadens lägre siddel och är grått till färgen. Takstödens synliga delar är snidade. Dekorationen är sågtandad, vilket ger liv åt takfoten. Takfoten är öppen. Takvinkeln är 40 grader.

Ikkunat ja ovet

Arkitekten Ola Gottleben har åstadkommit en intressant och förfinad stil som följer funktionalismens principer. Fönstersmygarna har gjorts till ett tema, som varierar från fönster till fönster, och som går igen i hela byggnaden. Fönsterkarmarna i hela huset är vita och tunna. Fönstren har komponerats på följande sätt: Huvuddelen, som är rappad i ljusgrått, har två sexkantiga fönster på den norra fasaden. Fönstersmygarna i dessa fönster är gjorda av plattor i rödtegel. På den norra fasaden finns därtill ett vågrätt fönster med en karm som delar glaset i två rutor och vars fönstersmyg är rappad. Fönstersmygarna på fönstren i huvuddelens östra gavel urskiljer sig från den gråa rappningen. De har gjorts av träbräder i en mörkgrå nyans. På den mindre siddelen är de nästan svarta fönstersmygarna i samma nyans som brädfodringen och är byggda så att de bildar en tunn ram runt fönstret. En del av fönstren är vågrätt komponerade. Förutom det redan nämnda fönstret på den norra sidan har huvuddelen av byggnaden 4 st. horisontella fönster, som finns på den stenrappade byggnadsdelens södra fasad samt 3 mindre fönster som befinner sig på den mörka siddelens norra fasad. Den träpanelade dörren som finns vid byggnadens siddels ingång på den norra sidan har därtill ett sexkantigt fönster.

8. Anvisningar om byggsätt gällande fastigheten, 78-10-1004-4. Nybyggande, reparationer och utvidgning på adressen Mannerheimvägen 14

Huvudbyggnaden är sr-skyddad. Huvudbyggnaden ska bevaras i sin ursprungliga skepnad. Nya byggnader bör anpassas till miljön och det befintliga byggnadsbeståndet i området. Vid kompletteringsbyggande rekommenderas särdrag som är typiska för byggnadsbeståndet under huvudbyggnadens tidsperiod.

Färgsättning

Huvudbyggnadens färgsättning rekommenderas hållas ljus på huvuddelen och mycket mörk på siddelen, såsom i dagsläget, för att motsvara byggnadens ursprungliga planering av O. Gotteleben. Färgerna bör vara återhållsamma och bestå av färger av naturmaterial. Färgsättningen på ekonomi- och övriga gårdsbyggnader får inte vara gräll, utan färgskalan bör följa samma nyans som huvudbyggnaden så att den harmonierar med färgsättningen på de nya byggnaderna. Fönsterkarmarna och listerna kan vara av vit nyans, såsom i huvudbyggnaden. En mer övervägd och sofistikerad lösning rekommenderas för fönstersmygarna.

Fasadytor, brädfodring och detaljer

Materialen i den befintliga byggnaden bör bevaras och hållas samma i samband med reparationer. För den nya byggnaden rekommenderas antingen en träbeklädd eller stenrappad fasadyta. En övervägd variation i brädfodringens riktning ger byggnaden ett mer levande utseende. Utformningen av fönster- och dörrkarmar rekommenderas vara enkel och i för 50-talet typisk stil.

Tak

Nya byggnader rekommenderas få den för området typiska sadeltakformen. Det rekommenderade takmaterialet är ett falsat plåttak som är områdets allmännaste takmaterial. Takets färgsättning bör anpassas till takfärgerna på de omgivande byggnaderna.

Fönster

I den nya byggnadens fönster kan man gynna för 50-tals arkitektur typiska fönsterstilar eller fönster med T-karmar. Fönsterglasets yttersta glasyta rekommenderas ligga på samma nivå som ytterväggen.

Till exempel är den historiska stratifieringen av byggnadsbeståndet och de olika åldrarna på huvud- och ekonomibyggnaderna ett för området typiskt drag i och ett värde som ska bevaras. Även de byggnader som inte är markerade som skyddade som enskilda byggnader skapar en för området typisk atmosfär, tillförhistorisk skiktning till området och uppmärksamhet bör fästas vid bevarandet av byggnadsbeståndet av olika ålder. Vid reparation av det historiska byggnadsbeståndet bör man också sträva efter att bevara dess karakteristiska drag och så långt det är möjligt återställa deras ursprungliga drag i samband med ändringsarbeten.

9. Pumpstationsbyggnadens typiska drag

Storlek och form

På området finns en knappt 1 våning hög pumpstationsbyggnad. Vattenpumpstationens byggnad beaktar på ett exemplariskt sätt den befintliga miljöns karaktär och har anpassats väl som en del av byggnadsbeståndet i den östra Badhusparken. Pumpstationens dimensioner är proportionella och bottenplattan är till sin form fyrkantig.

Färgsättning

Valet av färgsättning på pumpstationen har på ett fint sätt anpassats till den gamla Badhusparkens villabyggnadsbestånd. Pumpstationens fasadmålnings färgton påminner om träets nyans. Som nyans har valts en varm och ljusgrå neutralt beige ton. Som kontrast finns på dörren en grad mörkare nyans i samma färgskala.

På byggnadens huvudritning från år 2000 anges följande Dickursbys färgkoder på fasaden: brädfodring (Dickursby 9665 A/2 eller motsvarande), slät takplåt (Dickursby 0298 2C eller motsvarande), dörrpanel av trä Dickorsby 9614 C/1 eller motsvarande, ramlister och hörnlistor är i vit ton. Trädelarna på takfoten är också vita. Takets nyans är mörkbrun och grå. Sockeln är av obehandlad betong.

Brädfodring och detaljer

Fasadmaterialet på pumpstationen är en horisontell bred brädfodringsbeklädnad. Fasadens motiv kombinerar horisontell och vertikal beklädnad på samma fasad, så att dörrens träpanel är vertikal och smalare än den horisontella fasadbeklädnaden.

Tak

Pumpstationen har ett pyramidformat tak med ytterligare en liten taklanternin ovanför dörren. Takmaterialet är av maskinellt falsad metallplåt. Denna typ av tak har använts för såväl huvudbyggnaderna som för sidobyggnader, pumpstationen och skyddstaken. Plåttakets nyans är mörkbrun.

Dörr

Pumpstationsbyggnaden har bara en dörr. Det finns över huvud taget inga fönster i ekonomibyggnaden. Dörrens höjd är 180 cm enligt uppgift på planritningen. Som ytmaterial för dörren har vertikal träpanel använts.

10. Stadens tekniska ekonomibyggnaders nybyggande, reparationer och utvidgning

Nya byggnader bör anpassas till miljön och det befintliga byggnadsbeståndet i området. Det rekommenderas att kompletterande bebyggelse följer karaktärsdragen hos det historiska byggnadsbeståndet i området. Det rekommenderas att man antingen använder samma toner som pumpstationsbyggnaden eller liknande toner som övervägt och finkänsligt har samordnats med det gamla byggnadsbeståndet på den östra Badhusparkens område.

Färgsättning

Det rekommenderas att byggnader hålls relativt ljusa i färgen. Starka färger bör undvikas och inga grälla nyanser bör användas. Nybyggnation och renoveringar bör följa samma färgskala som används för närvarande. Det är inte möjligt att använda rödmylla på det i fråga varande området. Vitt eller en mörkare nyans kan användas på karmar och lister.

Brädfodring och detaljer

För nya små ekonomibyggnader rekommenderas användning av träbeklädnad som fasadmateriäl. Genom att variera brädfodringens riktning kan byggnadernas utseende göras mera levande. För fönsternas brädfodring kan en enkel eller mer dekorativ stil tillämpas. Olika typer av brädfodring kan t.ex. använda profilerade fasadskivor. Horisontella beklädnadsbräder kan vara formhyvlade halv- eller helspontade bräder avsedda för extern horisontell beklädnad. Vertikal brädfodring används vid jämnt sammanfogad beklädnad. Beklädnad med täcklister rekommenderas inte. För vertikal beklädnad kan man använda formhyvlade halv- eller helspontade beklädnadsbräder.

Tak

I nya byggnader är det till exempel möjligt att använda för området typiska takformer, såsom sadeltak, valmade tak eller pyramidtak. Intressanta och harmoniska takutformningar är önskvärda. Berikande detaljer, som t.ex. taklanterniner, är önskvärda. Det rekommenderas att en övervägd takutformning används för att komponera lösningar som berikar stadsbilden. Det rekommenderade takmaterialet är falsad plåt, som är det vanligaste takmaterialet i området. Takets färg bör anpassas till takfärgerna på de omgivande byggnaderna.

Fönster och dörrar

Till exempel kan fönster i nya byggnader ha fönsterstilar som är typiska för området. T-karmar eller fönster med sex rutor rekommenderas. Fönsterna kan vara dekorativa. Det rekommenderas att fönstrets yttersta glasyta är i jämnhöjd med ytterväggens yta. På samma sätt rekommenderas att dörrar placeras så långt ut på fasadytan som möjligt (då värmeverdet är skäligt).

Byggnadsbeståndets historiska skiktning och byggnadernas olika åldrar är ett karaktäristiskt drag för området och ett värde som ska bevaras i området. Även de byggnader som inte markerats skyddade skapar en för området typisk stämning och tillför området en historisk skiktning. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt bevarandet av byggnadsbeståndet i olika åldrar i området. Vid reparation av byggnadsbeståndet bör man sträva efter att bevara dess karaktäristiska drag och, där så är möjligt, återställa byggnadernas ursprungliga drag i samband med ändringsarbeten.

11. Rakennusten tyypilliset piirteet kiinteistöllä 78-10-1004-2, osoitteessa Mannerheimintie 10

Storlek och form

Fastigheten 78-10-1004-2 består av ett egnahemshus i två våningar med tillhörande ekonomi- och andra gårdsbyggnader. Bebyggelsen på Mannerheimvägen 10 är storskalig i förhållande till de intilliggande skyddade trävillorna i den östra Badhusparken.

Färgsättning

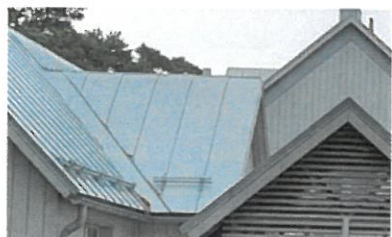
Färgsättningen på byggnaderna på Mannerheimvägen 12 består huvudsakligen av brutet vitt och ljusgrå nyanser. På ekonomibygnaderna används samma nyanser som i huvudbyggnaden. Hörn- och takfotsbrädor, fönster- och dörrkarmar samt foderlister är antingen vitmålade eller i en mörkare nyans av samma färg som den övriga väggytan.

Brädfodring och detaljer

Fasadmaterialet på området är brädfodring. Byggnaderna i området har i huvudsak haft en stående brädfodring på fasaderna, som är ljusgrå med en nästan vit nyans.

Tak

Den typiska takformen på området är sadeltak. Takmaterialet är maskinfalsad plåt. Denna typ av tak används för såväl huvudbyggnaderna som för sidobyggnader och skyddstak. För plåttaken har en ljusgrå färg använts.

Fönster

Fönsterstilen är modern med stora glasytor och vertikala linjer i fasaden. Karmarna är huvudsakligen vita och tunna. Fönstren är inte placerade direkt på fasadytan utan är insänkta i väggkonstruktionen.

12. Anvisningar om byggsätt gällande fastigheten, 78-10-1004-2. Nybyggande, reparationer och utvidgning på adressen Mannerheimvägen 10

Byggnaderna ska anpassas till miljön och de befintliga byggnaderna i området. Det rekommenderas att kompletterande och renoveringsbyggande följer karaktärsdragen hos det historiska byggnadsbeståndet i området.

Färgsättning

Det rekommenderas att byggnadernas färg hålls ljus. Starka och grälla färger bör inte användas, utan samma färgskala som för närvarande bör följasa. På fönsterkarmar och foderlister kan en något mörkare nyans än fasadväggens yta eller vitt användas.

Brädfodring och detaljer

Vid reparation av byggnader rekommenderas användning av träbeklädnad som fasadmateriäl.

Tak

Vid renovering bibehålls den typiska takformen i området. Taket är av sadeltyp i maskinfalsad plåt.

Fönster

Fönster i nya byggnader får gärna ha en fönsterstil som är typisk för området. Fönster med indelning i flera rutor rekommenderas.

Huvud- och ekonomibyggnaderna är moderna och relativt nymodiga. Det är inte önskvärt att öka volymen på byggnadsbeståndet i området. Renoveringen av byggnaderna bör syfta till att bevara deras typiska drag och färgskalan bör hållas dämpad och lämplig för villaområdet i den östra Badhusparken.

13. Gårdarna på planområdet, som gäller fastigheterna 78-10-1004-2, 1004-3 ja 1004-4 samt en del av fastigheten 78-408-8-8

Planområdets miljö karaktäriseras av trädgårdar och rätt stora gårdsområden. Gårdarnas har en värdig och rymlig karaktär. Befintliga ekonomibyggnader eller byggytor som anvisats för nya byggnader har regelmässigt placerats i närheten av det vp-4/pv område som anvisats som park. Planområdet ligger på grundvattenområde och tillhörande dagvattenhantering och infiltration regleras med planbestämmelser. Huvud- och ekonomibyggnaderna bildar en utseendemässigt sammanhängande helhet. Ekonomi- och andra gårdsbyggnader är underordnade huvudbyggnaderna och följer huvudbyggnadernas formspråk eller särdragen hos samma tidsperiod som huvudbyggnaderna tillhör.

Vegetationen består huvudsakligen av kulturväxter av varierande ålder och skikt. De mest värdefulla växterna i kulturvegetationen är gamla, stora tallar med spår av militärhistoria och andra gamla träd. Det finns även yngre kulturträd som tillsammans med det äldre trädbeståndet bildar en varierande och intressant miljö. Kulturträdbeståndet på planområdet bör skötas i enlighet med riktlinjerna i skötselprogrammet för Hangös nationella stadspark.

Det rekommenderas att de gamla huvudbyggnaderna i området upprätthålls som ett framträdande inslag i landskapet och så de syns till gatuområdena, eftersom de gamla villorna tillför historisk skiktning till området. Detta bör beaktas vid planeringen av vården av växtligheten. Strävan bör vara att bevara den grönska som är typisk för området. Kulturträdbeståndet och annan växtlighet på tomterna ger området en typisk trädgårdsliknande miljö. Planteringarna fungerar på vissa ställen som inhägnader vilket är en lyckad lösning. Häckar är lämpliga staketlösningar. Tujor och häckar av tujor är dock inte lämpliga för denna gamla miljö och bör inte heller planteras på gårdarna. Det rekommenderas att metallnätstaket underhålls med jämna mellanrum för att bevara sin hållning. Det rekommenderas att användningen av plattor och stenlagda ytor på gårdarna bör vara planerad. Användningen av material som är kompatibla i utseende och textur berikar miljön och ger den ett snyggare utseende. Det är skäl att återhålla sig från överdrivet brokiga lösningar. Arter som är lämpliga för naturomständigheterna, villaområdets traditionella utseende och tidsepoken för tomternas byggbestånd bör väljas. Det rekommenderas att valet av växtarter i hela området sker i enlighet med riktlinjerna i skötselprogrammet för Hangös nationella stadspark.

Vegetationen är i nyckelposition när det gäller att minska på dagvattnet. De positiva effekterna av vegetationen grundar sig på dess höga förmåga att hålla kvar och utnyttja vatten och den därav ökade avdunstningen. Genom att fördröja dagvattenavrinningen kan man förhindra att dagvattennätet överbelastas vid kraftiga regn. Lämpliga växter är bland annat alprosor och häckhortensior samt andra perenna växter. Endast parken på fastigheten 78-408-8-8 rekommenderas att bibehållas som en park i naturtillstånd.

14. HINKU – mot en kolneutral kommun.

Hangö har sedan år 2013 deltagit i projektet Mot en kolneutral kommun.

Vad är HINKU?

I projektet Mot en kolneutral kommun (HINKU) samarbetar kommuner, företag, invånare och sakkunniga. Målet är:

- att minska utsläppen av växthusgaser med 80 % fram till år 2030.
- att stärka konkurrenskraften och öka affärsverksamhetsmöjligheterna
- att utveckla regionens cleantech-kunskaper och bioekonomi.
- att förtäta samarbetet mellan kommunerna och näringslivet.
- att främja regionens livskraft.

Bostadslösningar som stöder HINKU-projektet

- Användning och grundrenovering av befintliga byggnader rekommenderas om byggnaden uppfyller bostadsbehoven.
- Minst en vedeldad magasinering eldstad rekommenderas för byggnader med tanke på strömavbrott och krissituationer då inget annat uppvärmningssystem fungerar.
- Andra lokala och byggnadsspecifika energilösningar bör också gynnas i området. Dessa är bl.a. luftvärmepumpar, frånluftsvärmepumpar och pelletsuppvärmning. Luftvärmepumpar bör placeras på gårdens sida eller på annat sätt diskret bort från gatufasaden.
- Byggnaden bör planeras på ett sådant sätt att utrymmenas användningsändamål kan ändras senare. Det är önskvärt att ta hänsyn till att personer med nedsatt mobilitet kan bo på nedre våningen och att en sidobostad kan avskiljas från byggnaden.

Det vore önskvärt att utrymmena i nybyggnader grupperas efter användningstemperatur så att de nyttjar och lagrar värme. Det rekommenderas att: de mest värmekrävande utrymmena placeras i mitten av byggnaden och på husets södra sida (vardagsrum, kök, arbets- och tvätttrum); svalare utrymmen placeras på norra och östra sidan (sovrum); halvuppvärmda och kalla utrymmen (verandor, grönrums och förråd) placeras längs byggnadens kante

15. Vegetationskartläggning

Kulturvegetationen har lokaliserats på ett heltäckande sätt i planområdet i november 2024 och en konditionskartläggning av kulturvegetationens tillstånd har utförts till behövliga delar. Under lokaliseringen räknades nästan alla tallar i området som kulturvegetation. Dessutom har vissa lövträd på kartan anvisats som kulturvegetation. Bland dessa har de träd som är viktigast för områdets karaktär valts ut. På kartan nedan anges träden med ljusblå barr- och lövträdssymboler. På kartan har barrträdssymbolen hörnen vända utåt och lövträdssymbolen har bågens kupiga delar vända utåt. Nedan visas vyer över med gamla kulturträd.

Anvisningen om byggsätt föreskriver att man bör sträva efter att bevara alla markerade kulturträd i planområdet, för deras åtgärdande bör det sökas om tillstånd för miljöåtgärder.

När kulturträdens lägen hade lokaliserats på kartan var nästa steg en empirisk undersökning av trädens skick som utfördes av Hangö stad och som gällde träd som var väsentliga för placeringen av nya byggytor. Såsom väsentliga betraktades konditionsbedömningen av träd som antingen helt och hållet låg inom eller nära placeringen av de nya byggområdena i detaljplaneområdet. De konditionsgranskade träden är markerade på kartan med gröna och magentafärgade cirklar och numrerade 1-32.

Magentafärgade cirklar representerar träd i dåligt skick, gröna cirklar representerar friska träd. Kartan visar också placeringen av nya riktgivande byggytor. De nya byggytorna har placerats på tomten på områden där inga kulturväxter har observerats eller där kulturväxternas skick har konstaterats vara dåligt. De riktgivande byggytorna är endast vägledande. Med hjälp av dem styrs uppdelningen byggrätter på mindre områden och placerar dem i kulturvegetationen så att kulturvegetationen inte tar skada. På tomt 1004-3 ligger träd nummer 6 så nära den anvisade riktgivande byggytan att om nya byggnader uppförs kommer trädet i dåligt skick att behöva tas bort. Detsamma gäller för byggytan på tomt 1004-4, som är anvisad på platsen för träd nummer 26, vilket i kartläggningen har identifierats som ett träd i dåligt skick. På tomtarna 1004-3 och 1004-4 finns för närvarande ett stort antal kulturträd i gott skick, som bör bevaras och skyddas från skador under byggtid med hjälp av sakenliga skydd.

Puu nro	Laji	Kunto	Muuta
1	Mänty	Terve	Nuori
2	Mänty	Terve	Vanha
3	Mänty	Huono	Runkovaurio, kaksihaarainen
4	Mänty	Terve	
5	Mänty	Terve	
6	Mänty	Huono	
7	Mänty	Terve	Aurausvaurio, naula. Ei näytä vaikuttaneen yleiskuntoon
8	Mänty	Terve	
9	Mänty	Terve	
10	Mänty	Terve	
11	Mänty	Terve	Vanha
12	Mänty	Terve	Nuori
13	Mänty	Huono	Tervasroso
14	Mänty	Huono	Tervasroso
15	Mänty	Huono	
16	Mänty	Huono	Männynkäpä, hidas lahottaja
17	Mänty	Huono	Kuiva
18	Mänty	Terve	
19	Mänty	Terve	
20	Mänty	Terve	
21	Mänty	Terve	Maisemallisesti kaunis
22	Mänty	Terve	
23	Mänty	Terve	
24	Mänty	Terve	
25	Mänty	Terve	Tod.näk. Sodan aikainen vaurio. Puu näyttää selvineen hyvin
26	Mänty	Huono	Oksien kuivumista havaittavissa. Syy tuntematon
27	Mänty	Terve	
28	Mänty	Terve	
29	Mänty	Terve	
30	Mänty	Terve	
31	Paju	Terve	
32	Mänty	Huono	Männynkäpä, hidas lahottaja

16. Källor

- Boström, Birger, Hangö under sitt första kvartsekel, Tio kapitel om Hangö. Hangö 1973. (s.29)
- Viljo, Eeva Maija, Theodor Höijer. SMY 88. Helsinki 1985. (s.185)
- Hangon kaupungin rakennusvalvonnan piirustusarkisto, piirustuksia v. 1895-1915)
- Lehto, Tiina (1989): Hangon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Hangon museon julkaisusarja n:o 8
- Missä maat on mainioimmat. Uudenmaan kulttuuriympäristöt (2012). Uudenmaan liiton julkaisuja E 114 – 2012
- Kantakaupungin yleiskaava, Rakennetun ympäristön kaupunkikuvaselvitys (2009, FCG). Hangon kaupunki.
- Asemakaavan muutos Mannerheimintien 10, 12, 14, osallistumis- ja arviointisuunnitelma (2024). Hangon kaupunki
- Asemakaavan nr. 200 selostus (2005). Suunnittelukeskus Oy. Hangon kaupunki
- Fil. kand. Härö Mikko, Läntisen Uudenmaan rakennusten ja maiseman kulttuurihistoriallinen inventointi (1993). Läntisen Uudenmaan seutukaavaliitto. Paino Ekenäs Tryckeri Ab, Tammisaari
- Hangö-lehti (7. 6. 1896). Artikkelit liittyen Villa Frenckell-huvilaan
- Paulina Rökman, 33113, Byggmästaren Gustaf welander (1867-1951)-en arkitekturanalys av arbetarbostäderna i 1920-talets Hangö. (2013). Humanistiska fakulteten Åbo Akademi.